

**д-р Иван
НЕСТОРОВ**

**д-р Иван
ЕНЕВ**

ЛИКОПОДИУМ

СЕПИЯ

**ЛЕКАРСТВЕНИ
ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ
И КЛИНИЧНИ ПОКАЗАНИЯ**

СЪДЪРЖАНИЕ

Предговор.....	7
<i>Lycopodium clavatum</i>	9
Анатомо-патофизиологично действие на <i>Lycopodium</i> и връзките му с други хомеопатични лекарства	20
Модалностите на <i>Lycopodium</i> и връзки с други хомеопатични лекарства.....	31
Чувствителен тип <i>Lycopodium</i>	37
<i>Lycopodium</i> в патологията на храносмилателната система.....	43
<i>Lycopodium</i> в дихателната и УНГ патология	49
<i>Lycopodium</i> в урогениталната патология	50
<i>Lycopodium</i> в кожната патология.....	53
Клинични случаи	54
Заключение.....	76
<i>Sepia</i>	77
Характерни клинични симптоми	82
Чувствителен тип	85
<i>Sepia</i> в детската възраст.....	87
<i>Sepia</i> при мъже.....	90
<i>Sepia</i> и хормоналната обмяна.....	92
<i>Sepia</i> в гинекологията.....	96
<i>Sepia</i> в патологията на храносмилателната система	106

<i>Sepia</i> в патологията на дихателната система	108
<i>Sepia</i> в болестите на кръвообращението	109
<i>Sepia</i> и патология на опорно-двигателния апарат	111
<i>Sepia</i> в патологията на кожата.....	113
Етиологични сходства.....	116
Клинични случаи	116
Заключение.....	132
Използвана литература.....	133

Предговор

На вниманието на читателите е първата книга от поредицата „Хомеопатичен практикум“.

Поредицата бе замислена от нас като спомагателно средство в желанието на лекарите-хомеопати да подобряват непрекъснато квалификацията си и да надстройват знанията, придобити в основния курс по клинична хомеопатия и в ежегодните курсове за поддържаща квалификация, организирани и провеждани от ЦОРХ – България.

В тези книги ще се опитаме да представим подробно клинично потвърдено и доказано приложение на отделни хомеопатични лекарства, като ще покажем клиничните ситуации, в които се налага преход от едно към друго хомеопатично лекарство.

Този преход nerядко остава незабелязан за лекаря-хомеопат, защото при конвенционалното разбиране за т.нар. „чувствителен тип“, или „конституция“ в англоезичната литература nerядко се пропуска динамизма в развитието на пациента, щампован с карикатурните образи, описани в хомеопатичната литература.

Акцентът поставяме върху съвременните ниши на приложение на хомеопатията, защото тя, както всеки друг лечебен метод, търпи постоянно развитие в синхрон с достиженията на медицинската мисъл и практика. В края на теоретичната част представяме по няколко клинични случая от ежедневната практика, които илюстрират не само подхода в лечението, но и преходите от едно към друго лекарство.

В първата книга от поредицата разглеждаме клиничното приложение на две често изписвани и много важни

за клиничната практика лекарства – *Lycopodium clavatum* и *Seria*.

Lycopodium clavatum е „големият индивидуалист“ на псоричната група лекарства. През него минава лечението на редица болести в детската, младежката, зрялата и старческата възраст.

Seria пък е медикамент на нюансите, лекарство, в чиято патогенеза е отразена цялата гама на реактивността на организма. Чрез нея правим мост от псоротуберкулиновата към сикотичната, псоричната и луетичната реактивност.

Ще бъдем благодарни за всяка конструктивна критика, която би позволила текстът да бъде усъвършенстван за евентуални бъдещи издания.

София,
септември 2010 г.

д-р Иван Енев
д-р Иван Несторов

LYCOPODIUM CLAVATUM

L*ycopodium clavatum* често се предписва от лекарите-хомеопати. Ще обърнем внимание предимно на тези клинични симптоми в неговата патогенеза, които са клинично значими и проверени. Ще се постараем да обвържем този медикамент с останалите, с които е в преки взаимоотношения.

В началото на изложението представяме извадка от едно съобщение от 1931 г., публикувано в „Propagateur de l'homéopathie“ – хомеопатично списание на лекарите-хомеопати във Франция. Обръщаме внимание на него, защото впечатлява с дълбочината на разглеждането на проблема, с интересния повествователен стил и пълнотата в представянето на медикамента – по отношение на чувствителния тип и прозиращите от него патологични тенденции на пациента.

Авторът, д-р Гайар, педиатър от Марсилия, пише следното:

Погледнете този малък пациент. Добре конфигурираната му глава контрастира с почти дебилното тяло, с тънки крайници, с голям корем. Видът му е угрижен. Погледът му, вместо да излъчва веселостта и безгрижието на детството, е концентриран, като че ли белязан със задълженията на възрастния. Няма да откриете върху това лице кафеникавите петна по слепоочията, нито бръчките по челото, които ще се появят с времето, но ще забележите сухата, жълтеникава, луничава кожа. Около устата, ноздрите и зад ушите понякога ще откриете сухи, тричави

или гноевидни обриви. Ето какво ще видите от пръв поглед.

Ако оставите родителите му свободно да говорят, те ще споделят, че са довели трудно детето на преглед при вас. Този пациент се страхува от чуждо присъствие, въпреки че мрази самотата. Предпочита не толкова да бъде с близките си, колкото да ги усеща около себе си винаги. Сега ще изживеем с него един целодневен цикъл и в течение на часовете той ще ни открие слабостите на характера си и органичните си страдания.

Час на събуждане. Майката е надвесена над малкото му лице, което никога не я посреща с усмивка. Това е обичайно. В този сутрешен час нашият пациент е недоволен, мърморещ, раздразнителен. Той отблъсква всеки, който го доближава и тази раздразнителност – негова запазена марка – е особено подчертана сутрин при събуждане. При нашия малък пациент тя често е изява на физическите му страдания, тъй като сънят му рядко е добър. Запушеният нос през нощта затруднява дишането, клепачите му са слепнали от секрети сутрин, устата му е суха, а вкусът – горчив, потискащ апетита му. След дълги увещания той вече е върху тоалетната чиния. Тук започва истинската малка драма – ходенето по голяма нужда. Той прави необходимите усилия, но с изключение на газовете, които излизат, резултатът е нулев. Казва, че се чувства като задръстен. Понякога – напротив – запекът се сменя от диария. Урината е светла, но при престоя си формира червеникаво-керемидена утайка, която ни подсказва възможността за появата и на бъбречни колики впоследствие.

Пренасяме се в банята. Всичко е подготвено, но водата никога не е достатъчно топла. Това зиморничаво дете обича обливане с гореща вода и обратно – мие главата си с хладка. Студената вода върху лицето и тила го успокоява и облекчава най-вече главоболието, от което той често се оплаква. Това главоболие е конгестивно, пулсиращо, провокира се от най-различни причини: ако му е било твърде студено или ако не се е хранил в определени часове, а най-често се агравира между 16 и 20 часа, както повечето му симптоми.

Тоалетът е приключен. Закуската е сложена. Пациентът ни отдавна я искаше, но ще бъде щастие за вас да го видите доволен от това, което сте му поднесли. Не понася горещия чай, млякото му предизвиква диария, иска това, което го няма на масата, непрекъснато търси конфитюри, торти, бисквити, тъй като това е единственото нещо, което истински обича. Но дори и от тях хапва малко, тъй като бързо се засища.

Училище. Не тръгва с голям ентузиазъм, но учителят му ще ви каже, че е много интелигентно дете. В час дискутира, разсъждава и никога не е напълно доволен от предоставените му обяснения. Неговата раздразнителност му пречи да задържи вниманието достатъчно дълго върху един и съща тема. Би трябвало да му се даде възможност да се позабавлява и точно играта ще бъде подходящият случай да констатираме отново трудният му характер. Докато съученикът му (*Calcarea carbonica*) е вечно довольният добродушко, приеман лесно от своите другарчета, нашият пациент остава в своя ъгъл навъсен и начумерен, защото постоянно иска играчките, които не са негови. Кара се с връстниците си, отказва съдействие, егоистично пази своето, като показва опърничавия си нрав.

Време за обяд. С присъщото си нетърпение, показано и на закуска, той сядна на масата. Обявява вълчия си апетит, но какво да му дадем? Не понася горещата супа, отнася се резервирано към печеното, месото го отвращава, храната не е достатъчно добре приготвена и вкусна. Хапва само няколко зеленчука, и то възможно от по-сладките, като моркови и грах, и грабва десерта си. Но и тук не отива твърде далеч. Апетитът му се задоволява бързо и още с последните хапки започват храносмилателните му проблеми. Оплаква се от подуване в стомашната област, сърцебиене и прималяване, коланът му става прекалено стегнат и дори няколкото оригвания трудно облекчават състоянието му.

За да облекчим храносмилателните му оплаквания, които той понася така драматично, му предлагаме малка разходка – естествено пеша, – тъй като в колата му се гади. Но не след дълго започват нови тюхкания. Ако навън е све-

жо, е „много хладно“, ако е топло – „твърде горещо“. Дори няколкото крачки са достатъчни, за да се появи умора, изпотяване и слабост в краката. Накратко – трябва бързо да поемаме към къщи, където нашият пациент – уморен и отегчен – очаква нощта.

Как ще започне тя? Неочаквано зле. Напук на унасянето му още в ранния вечерен час, той трудно ще заспи. Сънят му ще бъде неспокоен, повърхностен, често с кошмари и стряскания. Вие ще го чуete да сумти и подсмърча, тъй като носът му е obtуриран с вискозен секрет, който пречи на дишането му и го кара да спи с отворена уста. Понякога към всичко това се добавя главоболието, което се задълбочава именно във вечерните часове.

Ето я сутринта. Ние ще преоткрием нашия малък пациент отново намръщен и уморен, и цикълът на тези ужасни дни ще се преповтаря, докато не го подпомогнем с няколко добре подбрани дози от неговото лекарство, което се нарича *Lycopodium clavatum*.

Във всяко едно изречение са илюстрирани характерните особености, присъщи на пациента, показан за лечение с *Lycopodium clavatum*. Авторът не представя свой конкретен клиничен случай, а един обобщен образ, разкриващ психоемоционалния свят, морфологията и морбидните тенденции на пациента, като акцентът е поставен върху последните. Илюстрацията показва соматопсихичното направление в хомеопатията, характерно за родадиенската школа и описва доста сполучливо чувствителния тип *Lycopodium clavatum*.

Lycopodium clavatum (бухалковидният плавун) расте на склонове с пясъчлива почва в северна Европа, Скандинавските страни и Русия.

Народната медицина препоръчва употребата на екстракт от цялото растение при чернодробни заболявания, като диуретик, като седативно и спазмолитично средство. Спорите са използвани като талкиращ агент и се е смятало,

че нямат лекарствена сила. Впоследствие спорите са смесвани с врящо маслиново олио и по този начин са приготвяни мазила за лечение на дерматит.

Тинктурата-майка на хомеопатичното лекарство се приготвя от тритурации на спори на растението, които се отделят като жълтеникав, лесно възпламеним прах. Това е причина някои да ги наричат „растителен барут“ или „растителна сяр“.

Съставът на лекарството дава насока за патогенетичните му възможности. От една страна той позволява донякъде да се предвидят многообразието на симптоми, а от друга – обяснява дълбочината на въздействие при хронични болести.

Тинктурата-майка е богата на ненаситени мастни киселини. Около 4–5% от сухото вещество са минерални соли, в които преобладават серният окис, калциевият окис и алуминиевият хидроокис. Те обуславят сходните характеристики на *Lycopodium* с други хомеопатични лекарства: *Sulfur, Alumina, Calcareo*. Съдържанието на манган и магнезий обяснява донякъде възможността за повлияване на спастични прояви от страна на гладката мускулатура. Следите от железен хидроокис правят възможно *Lycopodium* да направи мост към групата хомеопатични лекарства, показани за лечение на състояния, характеризирани се с индурация и склероза. Тази група в се определя като „луетична група“, и в нея влизат добре познатите живачни съединения (*Mercurius solubilis, Mercurius corrosivus, Cinnabaris*), флуорните съединения, други халогенизирани медикаменти, тежките метали (*Aurum, Argentum, Plumbum, Ferrum*). Общото в патогенезата на тези лекарства е, че при тях патологичните процеси се развиват с тенденция към склероза и индурация.

Тинктурата-майка на *Lycopodium* съдържа и много малко количество акалоиди от рода на ликоподин, клаватин и клаватоксин. Въпреки че количеството им в процентно съотношение е малко, ролята им в патогенезата на лекарство-

то е голяма. Фармакологичното им действие е сходно с това на парасимпатикотониците.

Преди Ханеман да докаже патогенетичното действие на *Lycopodium*, спорите му са разглеждани като инертни в химично отношение. При поглъщането им не се регистрират симптоми на интоксикация. Симптомите, регистрирани в патогенезата на лекарството се установяват само при чувствителни лица, приемащи хомеопатично динамизиран разтвор. Това е съществена разлика от т.нар. „големи отровители“ – *Arsenicum, Phosphorus, Mercurius*. Те за разлика от *Lycopodium* въздействат на всички лица, независимо от индивидуалната им реактивност.

Инертните лекарства, които нямат токсично въздействие в нединамизиран вид имат нужда от повече време, за да се разгърне лечебният им ефект. В клиничен аспект това означава, че резултат от лечение с тях се очаква най-вече при хронични болести. При остри състояния те по принцип не са показани, с редки изключения (например *Silicea* е показана и при остри нагноителни процеси, но като патогенетичен медикамент, стимулиращ макрофагеалната активност). Освен това лечебният им ефект трябва да се отчита след по-продължително лечение.

Calcarea carbonica, Silicea и *Pulsatilla* също попадат в групата на лекарствата, които в нединамизиран вид нямат токсични симптоми.

Може би не е случайно, че *Pulsatilla* за псоро-туберкулиновата група е „големият индивидуалист“, както *Lycopodium* за групата на чистата псорична реактивност. И двата медикамента имат немалко общи черти и в хомеопатичната патогенеза. Това обяснява и преплитанията и в клиничните им показания в някои ситуации; особено тогава, когато се използват за симптоматично лечение.

По отношение на общата реактивност и начин на предписване, ако се сравни *Lycopodium* със *Sulfur*, ще се видят много прилики (псорични медикаменти са!), но и съществени разлики.